

FOTBALOVÍ BRANKÁŘI

Ročníková práce

Školní rok 2024/2025

Školní rok: 2024/2025

Autor: Vojtěch Čachotský, 9.B

Konzultant: Mgr. Pavel Borek

Obsah

1. Úvod	5
2. Historie a vývoj brankářského postu	6
2.1. Počátky hry brankáře	6
2.2. Uznání role brankáře v pravidlech	7
2.3. Brankář v moderním pojetí	7
3. Základní techniky chytání	7
3.1. Chytání míče ve stoje:	8
3.2. Chytání míče v pádu:	8
3.3. Vyrážení míče:	9
3.4. Předpoklady úspěšného zákroku	9
4. Taktika ve hře brankáře.....	9
5. Činnost brankáře	10
5.1. Obranná činnost brankáře	10
5.2. Útočná činnost brankáře	10
5.3. Činnost brankáře při standardních situacích.....	11
6. Vybavení brankáře.....	11
7. Slavní brankáři fotbalové historie.....	11
7.1. Světové legendy	12
7.2. Slavní čeští brankáři.....	12
8. Závěr	13
Resumé	14
Zdroje:	15
Obrázky.....	15

Prohlášení

Prohlašuji, že ročníková práce na téma fotbaloví brankáři je výsledek mé vlastní práce a veškeré použité informace jsou uvedené v seznamu.

Ve Vysočanech dne 25.5 2025

.....

Vojtěch Čachotský

Poděkování

Rád bych vyjádřil hlubokou vděčnost Pavlu Borkovi za jeho cenné rady, trpělivost a podporu během psaní této ročníkové práce.

1. Úvod

Už od dětství jsem většinu času trávil na fotbalovém hřišti, kde jsem si kopal se svým otcem a miloval jsem to. Když jsem začínal, nehrával jsem nikde jinde než v obraně, ale vždy mě fascinovala pozice brankáře, kterým jsem se v pozdější fázi života stal.

Být gólman není moc populární, ale myslím si, že to může být zajímavé téma pro ročníkovou práci.

Pokusím se vám objasnit, co obnáší tato pozice a seznámím vás se slavnými fotbalovými brankáři.

2. Historie a vývoj brankářského postu

Historie brankářského postu ve fotbale je dlouhou cestou od jednoduchých začátků k vysoce specializované roli brankáře, kterou známe dnes.

2.1. Počátky hry brankáře

V počátcích fotbalu neexistovala jasná pozice brankáře. Hráč, který se nacházel nejbližší brance, měl za úkol chránit ji před vniknutím míče. Postupem času s vývojem pravidel a taktik, se začala vyčleňovat specifická role hráče určeného k chytání míče. V roce 1871

Obrázek 1 fotbalový brankář z 50. let

pak vznikla oficiální pozice brankáře. Jediný hráč, který mohl chytat rukama. Ze začátku mohl používat ruce kdekoli na hřišti, později pak přišlo omezení na pokutové území. Na začátku roku 1900 se začínají objevovat první taktiky. Hra byla velmi útočná, padalo hodně branek, obrana byla slabší a brankáři měli hodně práce. Objevovali se občas první výskoky a padání na míče, ale vše bylo pořád neorganizované a brankáři ještě neměli žádné rukavice ani ochranu. V roce 1912 přišla důležitá změna, a to že brankáři už nemohli používat ruce mimo své vlastní pokutové území. Toto pravidlo mělo velký vliv na taktiku a nutnost přesného postavení. Ve 20. a 30. letech minulého století se brankářská role výrazně mění. Brankáři už začínají vybíhat, skluzovat a zachytávat centry. Později se pak objevují jednoduché kožené rukavice, které ale nemají žádný grip neboli zvrásnění pro lepší přilnutí míče. Do 50.let minulého století se brankářské řemeslo změnilo ze statické role v roli aktivní a respektované. V tomto období se brankáři stali nejen ochránci brány, ale taky důležitou součástí celé hry.

2.2. Uznání role brankáře v pravidlech

Brankář je v pravidlech fotbalu uznáván jako výjimečný hráč s výjimečnými právy. Nejdůležitější pravomocí u brankáře je možnost chytat míč do rukou, ale pouze ve vlastním pokutovém území. Brankáři jsou také v jiných dresech než ostatní hráči, a to proto, aby byli snadno rozeznatelní od ostatních spoluhráčů. Brankáři ale nesmí držet míč v rukách déle než několik vteřin (v současné době dochází k úpravě pravidel pro držení míče), ale může s míčem nepřetržitě driblovat. Přesto, že mají brankáři určitá oprávnění, platí pro ně stejné tresty jako pro ostatní hráče. Role brankáře je klíčová pozice, bez které se už žádný tým neobejde.

2.3. Brankář v moderním pojetí

V moderní éře je brankář klíčovou součástí týmu s velkým vlivem na hru. Brankáři se stávají aktivnějšími v rozehrávce a zapojují se do taktických rozhodnutí. Moderní brankář nemůže být jen skvělý v chytání, ale musí mít dobré komunikační schopnosti se spoluhráči, musí mít schopnost efektivně rozehrát míč. Vývoj pokračuje a brankáři se neustále přizpůsobují novým trendům a taktikám.

Obrázek 2 Thibaut Courtois novodobý brankář

3. Základní techniky chytání

Základními technikami chytání fotbalového brankáře jsou chytání míče v stoji, chytání míče v pádu a vyrážení míče. Brankář musí být schopen chytat míče, které letí z různých výšek a různou rychlostí, a také umět reagovat na situace, kde využívají reflexivního pohybu.

3.1. Chytání míče ve stoje:

Chytání do rukou:

Brankář se musí umět postavit do správné pozice, aby mohl co nejrychleji chytit míč. Úchop do prstů vyžaduje speciální trénink, důležité je postavení palců proti míči, aby nedocházelo k jeho vypadnutí.

Druhým způsobem chytání míče je jeho ztlumení na těle a následné uchopení do koše, to znamená do pokrčené předloktí.

Tlumení míče:

Brankář by měl míč ztlumit na rukavicích nebo hrudi a poté jej co nejrychleji chytit.

3.2. Chytání míče v pádu:

Pád do strany:

Brankář se musí umět odrazit a správně spadnout do strany, aby mohl chytit míč, který se pohybuje do strany. Tomuto typu chytání se říká robinsonáda. Pro její správné provádění je důležitý specializovaný trénink kontrolovaného pádu přes předloktí, bok a postranní část horní končetiny, aby nedošlo ke zranění.

Pád do středu:

Brankář se musí umět postavit do středu branky a správně spadnout, aby mohl chytit míč, který se pohybuje do středu. V tomto případě brankář tlumí dopad na předloktí horních končetin.

3.3. Vyrážení míče:

Boxování: Brankář může míč vyrážet jednou nebo dvěma rukama, pokud je míč nemožné chytit. K tomu používá sevřenou pěst nebo otevřenou dlaň.

Vyrážení spodní rukou: V některých situacích může brankář míč vyrážet spodní rukou, zejména při přízemních střelách, například při pokutovém kopu. Zde je nutná značná obratnost, protože hrozí přilehnutí končetiny a možnost úrazu.

Obrázek 3 Petr Čech jak vyráží míč

3.4. Předpoklady úspěšného zákroku

Vnímání hry:

Brankář musí mít za každé situace a v jakémkoliv čase dobrý přehled o hře a být schopen předvídat nastalou situaci. Pohyb nohou: Brankář se musí umět pohybovat nohama a správně se postavit k míči. Vhodné jsou také sprinterské dovednosti. Výskok: Brankář musí být schopen vyskočit a chytit míč, který se pohybuje vysoko, udržet ho a korigovat případný pád. Zkušenosti: Čím více zkušeností brankář má, tím lépe bude moci zvládat různé situace. Trénink: Brankář musí trénovat všechny techniky chytání a také se musí snažit zlepšovat své vnímání hry a pohyb.

4. Taktika ve hře brankáře

Taktika fotbalového brankáře se ve dnešní hře vyvíjí a zahrnuje nejen chytání míče, ale také aktivní účast při rozehrávce a budování útoku. Brankář musí být správně postaven v brankovišti, umět předvídat a reagovat na situaci na hřišti, být připraven na různé typy střel a aktivně se zapojovat do hry mimo branku.

5. Činnost brankáře

Činnost brankáře v utkání se dělí na obrannou a útočnou.

5.1. Obranná činnost brankáře

Obranná činnost brankáře zahrnuje logicky tu skutečnost, že brankář musí všemi možnými schopnostmi a technikami zabránit inkasování branky. Každý brankář je samozřejmě jiný, ale skutečnosti a techniky které jsem zmínil jsou tím,

Obrázek 4 Obranná činnost brankáře

čím by se měl každý brankář řídit a s pomocí tréninku dosáhnout co nejdokonalejší a nejvyrovnanější výkonnosti a mohl tak svůj tým v co nejvíce momentech uchránit od inkasované branky.

5.2. Útočná činnost brankáře

Útočná činnost brankáře je z velké míry dána jeho citem pro hru. Pouze na něm záleží, k jaké variantě založení útoku se rozhodne. Těchto variant je celá řada a existují různé způsoby k založení útočné akce. Nejdůležitější je však únosná míra rizika, protože ztráta míče při zakládání útoku brankářem končí ve většině případů inkasovaným gólem. Nejpřesnější založení útoku je rozehrávka rukou – ta musí být ale velmi přesná, protože je na relativně krátkou vzdálenost a brankář při ní nesmí udělat chybu. Umět zakládat útočnou činnost mužstva, ať už nohou či rukou, musí být ve výbavě každého brankáře a je nedílnou součástí jeho výkonu.

5.3. Činnost brankáře při standardních situacích.

Nejčastější standardní situace jsou rohový kop, přímý a nepřímý volný kop a pokutový kop. Při těchto činnostech je kladen velký důraz na součinnost se spoluhráči a jejich správné vyřešení je podloženo zkušenostmi a pilným tréninkem.

6. Vybavení brankáře

Základním vybavením brankáře podle pravidel FIFA – světové fotbalové asociace – je dres v odlišné barvě oproti ostatním hráčům na hřišti, brankářské rukavice, dlouhé nebo krátké kalhoty, stulpny, chrániče holení a fotbalová obuv se schválenou sadou kolíků. V případě oslnění sluncem je povolena čepice s kšilem. Ostatní doplňky, např. přilba, kterou používal po úrazu hlavy Petr Čech, musí povolit příslušná fotbalová asociace.

7. Slavní brankáři fotbalové historie

Každý sport, a nejen kopaná jako nejpoblárnější sport světa, si vytvoří svoje ikony. A protože důležitost brankářského postu je zřejmá, tak u nás i ve světě je řada jmen, která si získala srdce fanoušků.

Obrázek 5 Lev Jašin

7.1. Světové legendy

Určitě ne náhodou se mezi světové legendy předválečné éry zařadil slávista František Plánička, který byl spolu s Ricardo Zamorou považován za nejlepšího brankáře světa.

V poválečném období jejich místo nastoupil legendární Lev Jašin, Rus, kterého znal svět pod přezdívkou Černý panter, protože chytal v černém dresu.

Z novodobých brankářů stojí za zmínku Němci Sepp Maier nebo Manuel Neuer, Ital Gianluigi Buffon, také Španěl Iker Casillas. Každá fotbalová země však má svoji brankářskou legendu.

7.2. Slavní čeští brankáři

Kromě zmiňovaného Františka Pláničky se stali nezapomenutelnými také Ivo Viktor, brankář mistrů Evropy z roku 1976 a samozřejmě Petr Čech, který proslavil brankářské řemeslo nejen u nás, ale i v kolébce fotbalu na britských ostrovech, zejména v dresu slavné Chelsea Londýn.

8. Závěr

Fotbal je nejpopulárnějším a nejrozšířenějším sportem na celé naší planetě. Je to kolektivní sport, ve kterém má za cíl jedno mužstvo vstřelit gól druhému. K tomu, abychom žádný gól neinkasovali, nebo inkasovali alespoň co nejméně, je zapotřebí nejen dobrá obranná činnost celého mužstva, ale především brankář. Brankář, který je výraznou osobností, umí své mužstvo podržet v kritických chvílích a je tím mužem, na kterého všichni spoluhráči spoléhají.

Resumé

Goalkeeping is a highly specialized position that requires quick reflexes, excellent hand-eye coordination, and strong decision-making skills. The goalkeeper is the last line of defense, often called upon to make crucial saves and prevent goals. Good goalkeepers must also communicate effectively with their defenders and organize the team's defensive structure. Physical strength, agility, and mental resilience are essential traits for handling pressure situations. Modern goalkeepers are not just shot-stoppers, but also play an important role in building attacks and distributing the ball. Being a football goalkeeper, I must say that it is a greatly undervalued position that no one pays much attention to.

Zdroje:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Fotbalov%C3%BD_br%C3%A1%C5%99

https://cs.wikipedia.org/wiki/Petr_%C4%8Cech

<https://bu1.cz/blogs/magazin/brankarske-legendy-pribeh-navratu-po-zraneni>

kniha: Brankáři fotbalových mistrovství světa

https://cs.wikipedia.org/wiki/Lev_Ja%C5%A1in

https://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_Pl%C3%A1ni%C4%8Dka

http://nv.fotbal.cz/assets/pravidla_fotbalu_01072009.pdf

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Fotbal>

Obrázky

Obrázek č.1

https://lh3.googleusercontent.com/proxy/0fCfhRbgWhVASqYtosGpCKldlLyn5StPAf43qt-NKoLTRBt3oq3h-LBTOLfqnzflTkoilmuceJeQGK1tcStJjh77kE2wHYOEhOMQGgTIBbnz6d5OSPt8FtT7DnEfR9HdedemlbYkd3VprdVVwOQKXGIByl7e9b9LCO1umi0Rh8-bA1Ghs3_LSFDCffR_HjCM-IkhtQ

obrázek č.2

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQX8yPR5vuQItKhRGYU9nD86FU7bSawCNoXmA&s>

obrázek č.3

https://1gr.cz/fotky/idnes/11/113/cl6/VL3f5e4b_INA16_SOCCER_CHAMPIONS_1123_11.JPG

obrázek č.4

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRuWZYgbvi_4PMrT4u3tOuQR561Zh4YksVgKQ&s

obrázek č.5

https://www.vijesti.me/data/images/2019/02/24/00/3990273_20190224010236_5c71e7beb789683b911b9272jpeg_ls.jpg

